

Investointitiedustelu

Tammikuu 2015

Elinkeinoelämän keskusliitto

Investointitiedustelu

Tammikuu 2015

Sisältö

Johdanto	3
Tiivistelmä.....	3
Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus	3
 Teollisuuden ja energia-alan investoinnit vuosina 2013–2015	5
Teollisuuden kiinteät investoinnit toimialoittain	5
Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain	6
 Investointien tarkoitus 2015.....	8
 Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2014-2015	9
 Investoinnit ulkomaille vuosina 2005-2014	10
Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla	10
Tiedustelumenetelmä.....	11
 Liitteet	

Johdanto

Tiivistelmä

Suomalaisten teollisuusyritysten kotimaahan tekemät kiinteät investoinnit olivat vuonna 2013 runsaat 3,1 miljardia euroa. Investoinnit laskivat noin seitsemän prosenttia vuoteen 2012 verrattuna, ja ne jäivät selvästi 2000-luvun keskiarvon alapuolelle.

EK:n tiedustelun mukaan teollisuuden investoinnit kääntyivät viime vuonna kasvuun, ja niiden ennustetaan vilkastuvan myös tänä vuonna. Vuoden 2015 investointitaso nousisi vajaaseen 3,8 miljardiin euroon. Investointien taso ei silti riittäisi korvaamaan pääomakannan ennustettua kulumista.

Energia-alan investoinnit jatkuvat vilkkaina vuosina 2013–2015. Teollisuuden ja energia-alan yhteenlaskettujen investointien arvioidaan olevan alkaneena vuonna noin 5,5 miljardia euroa.

Investointiaste eli investointien osuus teollisuuden jalostusarvosta kohoa tiedustelun mukaan aavistuksen, ja se olisi tänä vuonna vajaat 13 prosenttia. Noususta huolimatta suomalaisten teollisuusyritysten investointiaste jää vähän Länsi-Euroopan keskitasoa matalammalle.

Tiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna sekä pienissä että myös suurissa, yli 500 henkeä työllistävissä yrityksissä. Keskisuurten yritysten investoinnit pysyivät ennallaan. Tänä vuonna investointien kasvu kertyisi erityisesti 250–500 henkeä työllistävistä yrityksistä.

Tehdasteollisuuden investointien tärkein tarkoitus on vuonna 2015 vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Kaikista suunnitelluista investoinneista 39 prosenttia on korvausinvestointeja, 37 prosenttia laajennusinvestointeja ja 19 prosenttia rationalisointi-investointeja. Myönteistä on laajennusinvestointien hienoinen viriäminen: niiden osuus kaikista investoinneista on kääntynyt kasvuun.

Investointitiedustelun mukaan teollisuuden ulkomaiset investoinnit jäivät viime vuonna melko matalalle tasolle. Ulkomaisiin investointeihin luetaan tiedustelussa myös yrityskaupat, minkä vuoksi investointimenoissa on voimakasta vaihtelua. Investointimenot Suomesta

ulkomaille olivat tiedustelun mukaan viime vuonna runsaat 1,0 miljardia euroa. Viime vuonna eniten ulkomaisia investointeja tehtiin EU-maihin ja Aasiaan.

Suomalaisten teollisuusyritysten ulkomaisten yritysten henkilökunnan määrä supistui tiedustelun mukaan jonkin verran vuosina 2012–2014.

Tilastokeskuksen keräämien tietojen mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät vuonna 2012 ulkomailla noin 377 000 henkilöä, eli noin puolet niiden koko henkilöstöstä.

Selvästi eniten ulkomailla olevaa työvoimaa on teknologiateollisuudessa. Myös metsä- ja kemianteollisuudella merkittävä osa työvoimasta on ulkomailla, kun taas muilla toimialoilla ulkomailla työskentelevän henkilöstön osuus on selvästi matalampi.

Tiedustelumenetelmä, esitettävät kysymykset ja kattavuus

Tämä investointitiedustelu on osa EU:n harmonisoitua suhdannetiedustelujärjestelmää. Tiedustelussa esitettävät kysymykset ovat valtaosin Euroopan komission laatimia. Elinkeinoelämän keskusliitto EK ja sen edeltäjä Teollisuuden ja Työnantajain Keskusliitto TT ovat tehneet kyselyn Suomessa vuoden 1995 syksystä lähtien. Tiedustelun laati aiemmin Suomen Pankki.

Investointitiedustelu tehdään kaksi kertaa vuodessa, keväällä ja syksyllä. Tämä investointitiedustelu tehtiin loka–marraskuussa 2014.

Syksyn 2014 tiedustelussa kysyttiin yritysten toteutuneita investointeja vuodelta 2013 sekä investointisuunnitelmia vuosille 2014 ja 2015. Tiedustelu osoitettiin pääsääntöisesti EK:n suhdannetiedustelun otokseen kuuluville yrityksille.

Tiedusteluun vastasi 262 tehdasteollisuuden yritystä. Tiedusteluun vastanneiden yritysten yhteenlaskettu liikevaihto Suomessa oli vuonna 2013 noin 78 miljardia euroa. Vastaajayritykset työllistivät Suomessa runsaat 175 000 työntekijää. Tiedusteluun osallistuvien yritysten investoinnit kattavat noin neljä viidesosaa tehdasteollisuuden kaikista investoinneista.

Tässä julkaisussa kyselyn tulokset on korotettu

vastaamaan Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaisia tehdasteollisuuden kiinteitä investointeja. Perusvuotena on käytetty Tilastokeskuksen ilmoittamia lukuja vuodelta 2013. Tehdasteollisuuden lisäksi tiedusteluun kuuluu energiantuotannon yrityksiä.

Investoinneilla tarkoitetaan tässä tiedustelussa kiinteän käyttöomaisuuden hankintaa sekä perusparannusmenoja Suomessa: uusia talonrakennuksia, maa- ja vesirakennuksia, koneita, laitteita, kalustoa ja kuljetusvälineitä sekä maa- ja vesialueita. Syksyllä tehdyssä tiedustelussa ei kartoiteta tutkimus- ja tuotekehitystointintaa, jota seurataan keväisin tehtävällä tiedustelulla.

Kysely ei koske tavanomaista kunnossapitoa, käytössä olleiden pääomatavaroiden ostoa tai myyntiä, ei myöskään leasing-hankintoja. Käyttöomaisuuden myyntituottoja ei ole otettu myöskään huomioon investointimenoja laskettaessa. Kutakin vuotta koskevat luvut on ilmoitettu asianomaisen vuoden toteutuneiden tai arvioitujen hintojen mukaisina eli käyvin hinnoin.

EU-maissa tehtävässä investointitiedustelussa kysytään syksyisin aineellisten investointien jakautumista eri käyttötarkoituksiin ja investointeihin vaikuttaneita syitä. Investoinnit jaotellaan eri käyttötarkoituksiin si-

ten, onko investoinnin tavoitteena ensisijaisesti vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen, tuotantokapasiteetin lisääminen, rationalisointi vai jokin muu tavoite. Muulla tavoitteella tarkoitetaan esimerkiksi ympäristönsuojelua. Investointien keskeisimmät syyt jaotellaan EU-tiedustelussa seuraavasti: kysyntä, rahoitustilanne tai odotettu voitto, tekniset tekijät ja muut tekijät. Muilla tekijöillä tarkoitetaan esimerkiksi julkisen vallan toimenpiteitä (esim. verotus) tai vaihtoehtoa siirtää tuotantoa ulkomaille.

Kyselyn yhteydessä teollisuusyrityksiltä tiedusteltiin myös **Suomesta ulkomaille tehtyjä investointeja**. Lisäksi kysyttiin ulkomaille työskentelevän henkilökunnan määrää.

Investointitiedustelun vastausprosentit toimialoittain

	Lukumäärä			Liikevaihto milj. euroa			Henkilökunta		
	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%	Vast.	Otos	%
Elintarviketeollisuus	35	72	49	4 837	6 800	71	11 934	18 354	65
Teva-teollisuus	9	27	33	469	644	73	3 343	4 061	82
Metsäteollisuus	26	42	62	15 067	16 654	90	46 595	51 705	90
Painaminen	13	34	38	240	489	49	1 453	3 120	47
Kemianteollisuus	32	61	52	16 410	17 620	93	21 561	25 691	84
Rakennusaineteollisuus	19	32	59	1 484	1 946	76	5 588	8 608	65
Teknologia-teollisuus	122	235	52	39 654	43 747	91	84 436	102 477	82
Koko tehdasteollisuus	262	522	50	78 373	89 121	88	175 858	219 712	80

Teollisuuden investoinnit 2013–2015

Tilastokeskuksen julkaiseman kansantalouden tilinpidon mukaan **tehdasteollisuuden kiinteiden investointien** arvo oli 3 123 miljoonaa euroa vuonna 2013. Investoinnit vähenivät vuodesta 2012 noin seitsemällä prosentilla.

EK:n Investointitiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit kasvoivat vuonna 2013 uudelleen, mutta niiden taso jäi silti melko matalaksi. Investointien arvo nousi yli 3,5 miljardiin euroon.

Alkaneena vuonna investointien odotetaan yhä jonkin verran kasvavan. Niiden arvo kohoaisi tiedustelun mukaan vajaaseen 3,8 miljardiin euroon eli runsaat kuusi prosenttia viimevuotista korkeammalle.

Tehdasteollisuuden ja energia-alan yhteenlasketut investoinnit olivat vuonna 2013 Tilastokeskuksen mukaan 4 867 miljoonaa euroa. Energia-alan investoinnit supistuivat viime vuonna loivasti, mutta tänä vuonna ne kasvaisivat jälleen vähän.

Investointiaste eli investointien suhde teollisuuden jalostusarvoon oli vuoden 2014 ennakkotietojen

mukaan hieman yli 12 prosentissa tehdasteollisuuden jalostusarvosta. Tänä vuonna investointiaste kohoaisi aavistuksen vajaaseen 13 prosenttiin.

Vaikka investoinnit ovat vaihdelleet talouskriisissä ja sen jälkeen huomattavasti, myös jalostusarvon muutokset ovat olleet suuria. Investointiaste on näin ollen pysynyt suhteellisen vakaana.

Suomen teollisuuden investointiaste on uusimpien lukujen mukaan edelleen jonkin verran Länsi-Euroopan keskiarvon alapuolella.

Teollisuuden investoinnit toimialoittain

Tilastokeskuksen mukaan **metsäteollisuuden** toteutuneet investoinnit olivat 663 miljoonaa euroa vuonna 2013. EK:n tiedustelun mukaan metsäteollisuuden investoinnit jäivät viime vuonna hieman tätä matalammalle, eli vajaaseen 600 miljoonaan euroon. Tänä vuonna investoinnit kasvaisivat aavistuksen.

Kansantalouden tilinpidon mukaan **teknologiateollisuuden** kiinteät investoinnit olivat vuonna 2013

Teollisuuden kiinteät investoinnit ja investointisuunnitelmat vuosina 2013–2015, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit

	2013	2014	2015	13–14 %	14–15 %
Elintarviketeollisuus	416	534	616	28,4	15,2
Teva-teollisuus	13	5	10	-59,4	81,5
Metsäteollisuus	663	573	584	-13,6	1,8
Painaminen	57	28	31	-51,4	11,3
Kemianteollisuus	665	909	1 041	36,7	14,5
Rakennusaineteollisuus	126	113	128	-10,0	13,3
Teknologiateollisuus	1 139	1 352	1 337	18,7	-1,1
- metallien jalostus	198	204	154	2,8	-24,5
- kone- ja metallituoteteollisuus	625	683	717	9,3	5,0
- elektroniikka- ja sähköteollisuus	316	465	466	47,2	0,1
Tehdasteollisuus	3 123	3 551	3 777	13,7	6,4
Energiahuolto	1 753	1 645	1 730	-6,1	5,1
Tehdasteollisuus ja energiahuolto yhteensä	4 876	5 196	5 506	6,6	6,0

arvoltaan 1 139 miljoonaa euroa. Investointitiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna runsaaseen 1,3 miljardiin euroon. Tänä vuonna ne sen sijaan supistuisivat hyvin loivasti.

Teknolוגiateollisuuden alatoimialoista *metallien jalostuksen* investoinnit pysyivät viime vuonna lähes ennallaan, ja tänä vuonna ne vähenisivät noin neljänneksellä. Tilastokeskuksen mukaan metallinjalostusyritykset investoivat 198 miljoonaa euroa vuonna 2013. Tänä vuonna investoinnit painuisivat vain runsaaseen 150 miljoonaan euroon.

Kone- ja metallituoteteollisuuden investoinnit olivat toissa vuonna 625 miljoonaa euroa. Tiedustelun ennakkotiedon mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna maltillisesti. Tänä vuonna niiden arvo kohoaisi edelleen noin viidellä prosentilla, jolloin investointisumma nousisi vajaaseen 720 miljoonaan euroon.

Elektroniikka- ja sähköteollisuuden kiinteät investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan vain 316 miljoonaa euroa vuonna 2013. Viime vuonna investoinnit kasvoivat selvästi, mutta alkaneena vuonna ne pysyisivät likimain ennallaan runsaan 460 miljoonan euron tasolla.

Kemianteollisuuden kotimaisten investointien arvo oli vuonna 2013 Tilastokeskuksen mukaan 665 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit kasvoivat viime vuonna selvästi. Kasvu jatkuisi myös tänä vuonna, ja investointien arvo kohoaisi jo runsaan miljardin euron tasolle.

Elintarviketeollisuuden kiinteiden investointien arvo oli vuonna 2013 kansantalouden tilinpidon mukaan 416 miljoonaa euroa. Investoinnit laajenivat viime vuonna yleisesti. Tänä vuonna niiden odotetaan jatkuvan vilkkaana, ja investointisumma kasvaisi jo yli 600 miljoonan euron tasolle.

Painamisala investoi Suomeen toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 57 miljoonaa euroa. EK:n tiedustelun mukaan investoinnit jäävät pieniksi vuosina

2014–2015. Tänä vuonna niiden arvo olisi vain vähän yli 30 miljoonaa euroa.

Rakennusaineteollisuuden investoinnit olivat Tilastokeskuksen mukaan 126 miljoonaa euroa vuonna 2013. Viime vuonna kiinteät investoinnit supistuivat tiedustelun mukaan noin kymmenellä prosentilla. Tänä vuonna ne kääntyisivät jälleen kasvuun. Investointien arvo nousisi takaisin vajaaseen 130 miljoonaan euroon.

Teva-teollisuuden kiinteät investoinnit olivat toissa vuonna Tilastokeskuksen mukaan 13 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investoinnit jäävät vuosina 2014–2015 pieniksi.

Energiahuollon investoinnit olivat vuonna 2013 Tilastokeskuksen mukaan 1 753 miljoonaa euroa. Tiedustelun mukaan investointien taso laski viime vuonna noin kuusi prosenttia. Tänä vuonna investoinnit kääntyisivät maltilliseen kasvuun, ja niiden arvo nousisi takaisin yli 1.7 miljardin euron tasolle.

Teollisuuden investoinnit suuruusluokittain

Investoinnit kasvoivat vuonna 2014 sekä kaikista pienimmissä yrityksissä että suurissa yrityksissä. Keski suurten yritysten investoinnit pysyivät likimain ennallaan. Kuluvana vuonna pienten yritysten investointien arvioidaan supistuvan hieman. Kasvua kertyisi erityisesti 250–500 henkeä työllistävissä yrityksissä.

Valtaosa tehdasteollisuuden investoinneista tehdään suurissa yrityksissä. Tilastokeskuksen mukaan yli 500 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit olivat vuonna 2013 noin 55 prosenttia koko teollisuuden investoinneista.

Tiedustelun mukaan **pienten**, alle 50 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit kasvoivat viime vuonna selvästi, yli kaksikymmentä prosenttia. Sen sijaan kuluvana vuonna niiden investoinnit kääntyisivät loivaan laskuun. Pienten yritysten investointien arvo oli vuonna 2013 Tilastokeskuksen tietojen mukaan 367 miljoonaa euroa.

Keskisuurissa, 50–249 henkilöä työllistävässä yrityksissä kiinteät investoinnit pysyivät viime vuonna lähes ennallaan, ja kuluvana vuonna ne kasvaisivat maltillisesti. Tilastokeskuksen mukaan keskisuurten yritysten investointien arvo vuonna 2013 oli 598 miljoonaa euroa.

250–499 henkilöä työllistävien yritysten investoinnit kasvoivat viime vuonna loivasti. Tiedustelun mukaan kasvu nopeutuisi tänä vuonna selvästi. Investointien arvo oli Tilastokeskuksen mukaan toissa vuonna 424 miljoonaa euroa.

Suurissa, yli 500 henkilöä työllistävässä yrityksissä kiinteiden investointien arvo kasvoi tiedustelun mukaan viime vuonna yli 15 prosenttia. Tänä vuonna investointien arvo sen sijaan pysyisi lähes ennallaan. Investointien arvo suurissa yrityksissä oli vuonna 2013 Tilastokeskuksen tietojen mukaan hieman yli 1,7 miljardia euroa.

Teollisuuden kiinteät investoinnit suuruusluokittain vuosina 2013–2015, milj. euroa (käyvin hinnoin) ja muutosprosentit, henkilökunnan määrän mukaan jaoteltuna

	2013	2014	2015	13–14 %	14–15 %
Alle 50	367	456	426	24,1	-6,5
50–249	598	604	636	1,0	5,4
250–499	424	461	704	8,7	52,9
Vähintään 500	1 734	2 031	2 010	17,1	-1,0
Tehdasteollisuus	3 123	3 551	3 777	13,7	6,4

Investointien tarkoitus vuonna 2015

Yleisin investointien tarkoitus on kuluvana vuonna vanhan tuotantokapasiteetin korvaaminen. Tiedustelun mukaan 39 prosenttia tälle vuodelle suunnitelluista investoinneista on vanhaa tuotantokapasiteettia korvaavia. Viime vuonna korvausinvestointien osuus oli hieman suurempi eli 42 %. Viimeisen kymmenen vuoden aikana korvausinvestointien osuus kaikista investoinneista on keskimäärin ollut noin kolmannes.

Myönteistä on laajennusinvestointien hienoinen viriäminen. Kapasiteetin lisäämistä tavoitellaan tänä vuonna jo 37 prosentilla kaikista suunnitelluista kiinteistä investoinneista, kun viime vuoden luku oli 32 %.

Rationalisointi-investointien osuus kaikista kiinteistä investoinneista on kuluvana vuonna 19 prosenttia, ja loppuilla viidellä prosentilla investoinneista arvioidaan

olevan muita tavoitteita kuin edellä mainitut (esim. ympäristönäkökohdat).

Toimialoittain tarkasteltuna investointien tavoitteissa on havaittavissa jonkin verran eroja. Tuotantokapasiteetin lisäys on tärkein tavoite metsä- ja elintarviketeollisuudessa sekä energia-alalla, kun taas muilla teollisuuden toimialoilla kapasiteetin korvaaminen tai rationalisointi ovat tärkeimpiä investointien tavoitteita.

Kiinteiden investointien tarkoitus vuonna 2015
Investoinnit jaoteltuna käyttötarkoituksen mukaan (%)

	Kapasiteetin korvaaminen	Kapasiteetin lisääminen	Rationali- sointi	Muu tarkoitus
Elintarviketeollisuus	29	38	29	4
Teva-teollisuus	69	1	1	29
Metsäteollisuus	23	49	23	5
Painaminen	74	14	10	2
Kemianteollisuus	55	29	13	3
Rakennusaineteollisuus	43	25	27	5
Teknologia-teollisuus	39	34	18	9
– metallien jalostus	85	1	9	5
– kone- ja metallituoteteollisuus	21	30	31	18
– elektroniikka- ja sähköteollisuus	31	57	10	2
Tehdasteollisuus	39	37	19	5
Energiahuolto	28	49	14	9

Investointeihin vaikuttavat tekijät vuosina 2014–2015

Euroopan komission suhdannetiedustelujärjestelmään kuuluvissa investointikyselyissä kartoitetaan myös investointeihin vaikuttavia tekijöitä.

Teollisuuden investointipäätöksiin vaikuttaneista tekijöistä tärkein oli **vuonna 2014** kysyntä. Myös tekniset tekijät mainittiin yleisinä investointien syinä. Vajaa kymmenesosa yrityksistä koki heikon kysynnän rajoittavan investointeja. Samoin rahoituksen saatavuus-

den koki rajoitteeksi vajaa 10 prosenttia.

Vuonna 2015 kysyntä ja tekniset syyt ovat edelleen tärkeimpiä investointipäätösten perusteita. Arviot investointeihin vaikuttavista tekijöistä eivät ole kokonaisuutena juuri muuttuneet.

Investointeihin vaikuttaneet tekijät vaihtelevat jonkin verran **toimialoittain** (liite 2). Rajoitteita investoinneille koettiin ennen kaikkea painoalalla ja teknologiateollisuudessa.

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2014
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	60	28	3	8	0	1
Rahoitus tai odotettu voitto	34	48	8	9	0	1
Tekniset tekijät	44	51	5	0	0	0
Muut tekijät	27	34	29	0	0	10

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät 2015
Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
Kysyntä	64	28	2	6	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	35	52	7	6	0	0
Tekniset tekijät	46	49	4	1	0	0
Muut tekijät	17	45	19	1	0	18

Investoinnit ulkomaille vuosina 2005–2014

Oheiseen taulukkoon on koottu yhteen tiedustelun mukaiset tehdasteollisuuden yhteenlasketut investointimenot Suomesta ulkomaille vuosina 2005–2014. Kokonaisluvun lisäksi taulukossa on esitetty investointimenojen alueellinen jakauma.

Investointineiksi luokitellaan tiedustelussa myös yrittysostot, mikäli kohteesta on hankittu vähintään 10 %:n osuus osakkeista ja äänivallasta.

Investointimenot Suomesta ulkomaille olivat tiedustelun mukaan vuonna 2014 hieman yli 1,0 miljardia euroa. Viime vuonna ulkomaille suuntautuneet investointimenot jäivät varsin matalalle tasolle. Investointimenojen vuotuinen vaihtelu on kuitenkin voimakasta mm. yrityskauppojen ajoittumisen vuoksi.

Viime vuonna eniten teollisuuden ulkomaisia investointeja suuntautui EU-maihin ja Aasiaan. Kehittyvien markkinoiden merkitys investointikohteena on kasvanut aiemmasta, mutta erityisesti suuret yritysjärjestelyt koh-

distuvat useimmin EU-maihin tai Pohjois-Amerikkaan.

Toimialoittain tarkasteltuna ulkomaisia investointeja ovat tehneet pääosin teknologia-, metsä- ja kemianteollisuuden yritykset. Muiden toimialojen ulkomaiset investoinnit ovat näihin verrattuna pieniä.

Teollisuuden henkilökunta Suomessa ja ulkomailla

Tilastokeskuksen julkistaman tilaston “Suomalaiset tytäryritykset ulkomailla” mukaan suomalaiset teollisuuskonsernit työllistivät ulkomailla runsaat 377 000 henkeä vuonna 2012.

EK:n tiedustelun mukaan suomalaisten teollisuuskonsernien ulkomaisten tytäryritysten henkilökunnan määrä laski jonkin verran sekä vuonna 2013 että 2014. Tiedustelun arvion mukaan henkilökunnan määrä ulkomaisissa tytäryrityksissä oli vuonna 2014 noin 335 000 työntekijää.

Teollisuusyritysten investointimenot ulkomaille vuosina 2005–2014, milj.euroa (sisältäen yrittysostot, joilla on hankittu vähintään 10 % omistusosuus)

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
EU pl. Suomi	1 798	1 358	1 142	2 004	763	743	1 743	456	2 155	412
Pohjois-Amerikka	341	498	267	5 802	170	365	419	142	174	153
Etelä- ja Keski-Amerikka	227	727	512	208	801	155	230	218	134	114
Venäjä	176	111	220	236	99	52	144	178	107	41
Aasia	398	502	400	384	271	265	611	364	283	302
Muut	15	12	22	431	35	15	27	141	28	11
Ulkomaat yhteensä	2 954	3 206	2 563	9 065	2 139	1 595	3 173	1 499	2 881	1031

Tilastokeskuksen kansantalouden tilinpidon mukaan teollisuusyritykset työllistivät vuonna 2012 kotimaassa vajaat 368 000 henkilöä, eli kotimainen ja ulkomainen henkilöstö olivat samaa suuruusluokkaa. Henkilökunnan määrä laski vuonna 2013 vajaalla viidellä prosentilla runsaaseen 350 000 henkeen. Investointitiedustelun arvion mukaan kotimainen henkilöstö väheni jonkin verran myös viime vuonna.

Ulkomailla työskentelevän henkilöstön osuus suomalaisten teollisuusyritysten koko henkilöstöstä on pysynyt koko jakson 2012–2014 lähellä puolta.

Selvästi eniten ulkomailla työskentelevää henkilöstöä on teknologiateollisuudessa. Ulkomaisen henkilöstön osuudella mitattuna myös metsä- ja kemianteollisuus ovat voimakkaasti kansainvälistyneitä toimialoja. Muilla teollisuuden toimialoilla ulkomaisen henkilöstön osuus jää selvästi matalammaksi.

Tilastokeskuksen mukaan suomalaiset **teknologia-teollisuuden** konsernit työllistivät ulkomailla vuonna 2012 yhteensä 271 000 henkilöä. EK:n tiedustelun mukaan määrä laski vuosina 2013–2014. Arvio ulkomailla työskentelevän henkilöstön määrästä vuonna 2014 on noin 231 000 työntekijää.

Tilastokeskuksen lukujen mukaan teknologiateollisuuden osuus suomalaisten teollisuuskonsernien kaikes- ta ulkomailla työskentelevästä henkilöstöstä oli vuonna 2012 noin 72 prosenttia.

Metsäteollisuusyritysten ulkomaisissa tytäryrityksissä työskenteli Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2012 hieman yli 46 000 työntekijää. EK:n tiedustelun mukaan ulkomailla työskentelevän henkilöstön määrä laski hyvin loivasti vuosina 2013–2014.

Kemianteollisuudessa ulkomaisen työvoiman määrä oli vuonna 2012 lähes 30 000 henkilöä. EK:n tiedustelun mukaan määrä kasvoi vuonna 2013, mutta viime vuonna se laski jonkin verran.

Muilla teollisuuden toimialoilla ulkomaisen henkilöstön määrä laski tiedustelun mukaan hieman vuonna 2013, mutta viime vuonna se kasvoi aavistuksen. Tilastokeskuksen mukaan vuonna 2012 näiden toimialojen ulkomaisissa tytäryrityksissä oli noin 30 000 työntekijää.

Tiedustelumenetelmä

Julkaisussa esitetyt luvut ulkomaisesta henkilökunnasta pohjautuvat Tilastokeskuksen vuosille 2012 julkaisemiin tilastolukuihin, joita on jatkettu vuosille 2013–2014 EK:n Investointitiedustelusta saaduilla muutosprosentteilla.

Tilastokeskuksen tilasto on esitetty tiedotteessa ”Suomalaiset tytäryhtiöt ulkomailla 2012”. Aihepiirin tilastointi siirtyi Suomen Pankilta Tilastokeskukselle vuonna 2007. Siirtymisen yhteydessä myös tilastointimenetelmiä on muutettu jonkin verran. Nyt henkilökunta esitetään jaoteltuna konsernin päätoimialan eikä yksittäisen tytäryrityksen mukaan. Tämä jako kuvaa aiempaa paremmin kehitystä Suomen elinkeinoelämän ja konsernitason näkökulmasta.

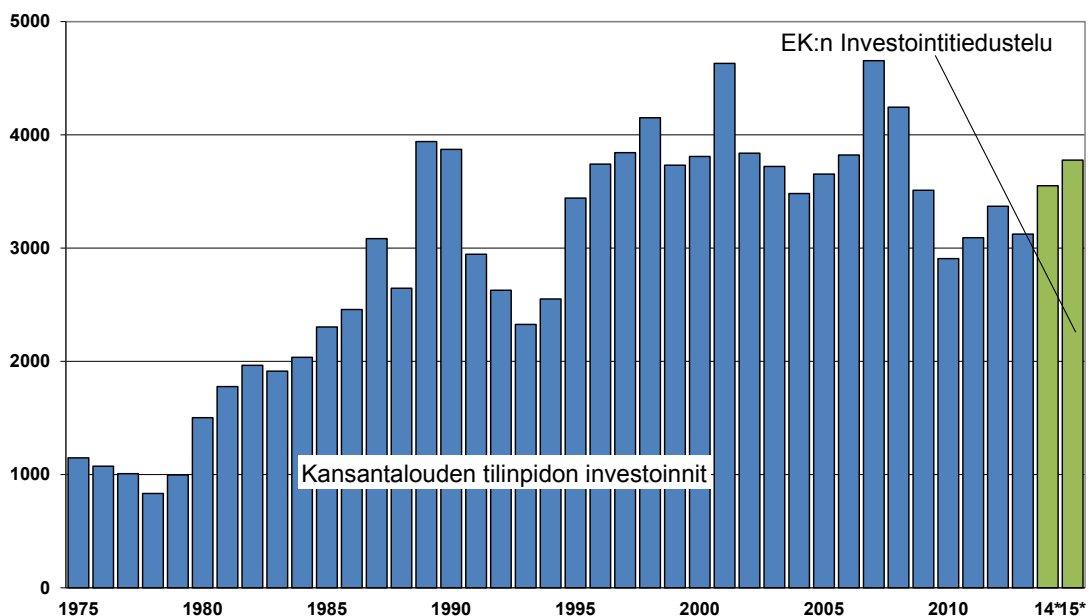
**Suomalaisten teollisuusyritysten henkilökunta kotimaassa ja ulkomailla
vuosina 2012–2014, lukumäärä ja prosenttimuutokset**

	2012	2013	2014	12–13 %	13–14 %
Metsäteollisuus					
-Kotimaassa	45 100	43 600	43 400	-3,3	-0,6
-Ulkomailla	46 300	45 100	44 600	-2,7	-1,0
-Yhteensä	91 400	88 700	88 000	-3,0	-0,8
Kemianteollisuus					
-Kotimaassa	35 100	34 100	32 100	-2,8	-5,7
-Ulkomailla	29 900	33 100	30 400	10,6	-8,2
-Yhteensä	65 000	67 200	62 500	3,4	-7,0
Teknologiaeteollisuus					
-Kotimaassa	194 500	182 600	173 900	-6,1	-4,8
-Ulkomailla	271 000	255 700	230 800	-5,6	-9,7
-Yhteensä	465 500	438 300	404 700	-5,8	-7,7
Muu teollisuus					
-Kotimaassa	92 900	90 000	88 400	-3,1	-1,8
-Ulkomailla	30 300	28 900	29 400	-4,6	1,6
-Yhteensä	123 200	118 900	117 800	-3,5	-0,9
Koko tehdasteollisuus					
-Kotimaassa	367 600	350 300	337 800	-4,7	-3,6
-Ulkomailla	377 500	362 800	335 200	-3,9	-7,6
-Yhteensä	745 100	713 100	673 000	-4,3	-5,6

Liite 1

Lähteet: Tilastokeskus, vuodet 2014–2015 EK:n Investointitiedustelu

Tehdasteollisuuden kiinteät investoinnit, milj. euroa (käyvin hinnoin)

Investointitiedustelun luvut eivät ole suoraan verrannollisia kansantalouden tilinpidon mukaisiin investointilukuihin. Keskeinen syy on se, että EK:n tiedustelussa investoinnit raportoidaan kuluksi niiden valmistumisasteen eli "kassavirran" mukaisina.

Tilastokeskus puolestaan tilastoi kone- ja laiteinvestoinnit niiden valmistusajankohdan perusteella, jota ennen ne lasketaan varastoihin. Tilastointitapojen ero voi olla tuntuva etenkin suurissa pitkäkestoisissa investoinneissa.

Liite 2

Teollisuuden investointeihin vaikuttavat tekijät vuonna 2014

Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	78	21	1	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	4	88	2	6	0	0
Tekniset tekijät	68	28	4	0	0	0
Muut tekijät	65	28	5	0	0	2
TEVANAKE						
Kysyntä	14	1	85	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	3	11	86	0	0	0
Tekniset tekijät	33	12	55	0	0	0
Muut tekijät	0	31	56	2	0	11
METSÄTEOLLISUUS						
Kysyntä	86	12	1	1	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	42	56	1	1	0	0
Tekniset tekijät	44	55	0	1	0	0
Muut tekijät	9	54	36	0	0	1
PAINAMINEN						
Kysyntä	0	15	4	28	10	43
Rahoitus tai odotettu voitto	0	10	8	38	1	43
Tekniset tekijät	50	50	0	0	0	0
Muut tekijät	1	25	29	0	0	45
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	59	38	2	1	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	47	43	10	0	0	0
Tekniset tekijät	61	37	2	0	0	0
Muut tekijät	48	23	21	0	0	8
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	35	57	0	1	0	7
Rahoitus tai odotettu voitto	25	48	18	1	1	7
Tekniset tekijät	12	80	1	0	0	7
Muut tekijät	0	46	47	0	0	7
METALLITEOLLISUUS						
Kysyntä	34	32	6	26	0	2
Rahoitus tai odotettu voitto	28	27	16	27	0	2
Tekniset tekijät	19	68	13	0	0	0
Muut tekijät	5	31	41	0	0	23
TEOLLISUUS						
Kysyntä	60	28	3	8	0	1
Rahoitus tai odotettu voitto	34	48	8	9	0	1
Tekniset tekijät	44	51	5	0	0	0
Muut tekijät	27	34	29	0	0	10

Liite 3

Teollisuuden investointeihin vaikuttaneet tekijät vuonna 2015 Tekijät jaoteltuna vaikutuksen voimakkuuden mukaan, (%)

	Vaikuttaa paljon	Vaikuttaa vähän	Ei vaikuta	Rajoittaa vähän	Rajoittaa paljon	Ei vastausta
ELINTARVIKETEOLLISUUS						
Kysyntä	80	19	1	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	6	91	3	0	0	0
Tekniset tekijät	69	24	7	0	0	0
Muut tekijät	0	88	7	3	0	2
TEVANAKE						
Kysyntä	3	3	94	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	4	2	94	0	0	0
Tekniset tekijät	65	5	30	0	0	0
Muut tekijät	0	65	31	1	0	3
METSÄTEOLLISUUS						
Kysyntä	86	13	1	0	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	49	50	0	1	0	0
Tekniset tekijät	44	56	0	0	0	0
Muut tekijät	6	49	2	0	0	43
PAINAMINEN						
Kysyntä	54	10	2	0	25	9
Rahoitus tai odotettu voitto	0	52	5	27	7	9
Tekniset tekijät	59	34	7	0	0	0
Muut tekijät	0	66	23	0	0	11
KEMIANTEOLLISUUS						
Kysyntä	57	40	2	1	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	45	47	8	0	0	0
Tekniset tekijät	66	33	1	0	0	0
Muut tekijät	46	29	20	0	0	5
RAKENNUSAINETEOLLISUUS						
Kysyntä	16	75	2	1	0	6
Rahoitus tai odotettu voitto	0	78	13	2	1	6
Tekniset tekijät	2	90	2	0	0	6
Muut tekijät	2	44	48	0	0	6
TEKNOLOGIAEOLLISUUS						
Kysyntä	46	28	3	22	0	1
Rahoitus tai odotettu voitto	29	35	12	23	0	1
Tekniset tekijät	14	74	10	2	0	0
Muut tekijät	2	38	38	0	0	22
TEOLLISUUS						
Kysyntä	64	28	2	6	0	0
Rahoitus tai odotettu voitto	35	52	7	6	0	0
Tekniset tekijät	46	49	4	1	0	0
Muut tekijät	17	45	19	1	0	18

Elinkeinoelämän keskusliitto EK

PL 30 (Eteläranta 10), 00131 Helsinki • Puhelin 09 420 20
Faksi 09 4202 2299 • www.ek.fi

Raportti internetissä:
www.ek.fi

Lisätietoja:

Johtava ekonomisti
Penna Urrila
Puh. 09 4202 2606
etunimi.sukunimi@ek.fi

Ekonomisti
Jouko Kangasniemi
Puh. 09 4202 2608
etunimi.sukunimi@ek.fi

EK 2015